

Besluit

Ons kenmerk: ACM/DE/2015/201829

Zaaknummer: 13.0852.52

BESLUIT

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt op grond van artikel 5, zesde lid, van de Elektriciteitswet 1998 over de goedkeuring van procedures voor de verdeling van de congestieinkomsten na introductie van flow-based marktkoppeling.

1 Samenvatting

1. De groothandelsmarkten voor elektriciteit zijn in Europa aan elkaar gekoppeld. Op 21 mei 2015 is een nieuwe methode – de zogenoemde flow-based marktkoppeling - van start gegaan tussen Nederland, Duitsland, Frankrijk en België, Oostenrijk en Luxemburg. Flow-based marktkoppeling berekent en verdeelt de hoeveelheid transportcapaciteit die er in het elektriciteitsnetwerk beschikbaar is om elektriciteit over de landsgrenzen te verhandelen. Dit gebeurt op een andere manier dan de voorheen gebruikte ATC-methode.¹ Alle betrokken netbeheerders krijgen ook inkomsten uit de marktkoppeling, de zogenaamde congestie-inkomsten². Deze inkomsten moeten op grond van Europese regelgeving verdeeld worden tussen de netbeheerders. De introductie van de flow-based marktkoppeling heeft tot gevolg dat ook de verdeling van de congestie-inkomsten over de landelijke netbeheerders in de deelnemende landen moet veranderen. De nationale toezichthouders moeten deze verdeling beoordelen en goedkeuren.
2. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT), heeft de procedure voor de verdeling van de congestie-inkomsten als onderdeel van de congestiebeheersprocedures aan de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) voorgelegd. ACM heeft deze procedure beoordeeld.
3. Met dit besluit keurt ACM de procedure voor de verdeling van de congestie-inkomsten goed. Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit bezwaar maken.

2 Inleiding en procedure

4. Bij brief van 13 augustus 2013 (kenmerk CM-13-326) heeft de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, TenneT, de procedure voor de verdeling van de congestie-inkomsten aan ACM voorgelegd. Bij e-mail van 13 maart 2015 hebben de transmissienetbeheerders van Nederland, Duitsland, Frankrijk en België (de CWE-regio) gezamenlijk een nieuwe versie van de procedure voor de verdeling van de congestie-inkomsten voorgelegd aan de toezichthouders van de CWE-regio. Deze definitieve versie is gepubliceerd op www.casc.eu.
5. De aanleiding om deze procedures in te dienen is de invoering van flow-based marktkoppeling. Dit betreft de gecoördineerde capaciteitsbepaling van de dag-vooruit transportcapaciteit voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit binnen de CWE-regio met gebruik van de flow-based

---

¹ ATC (Available transmission capacity) is een marktkoppelingsmethode die als voorloper van flow-based marktkoppeling op 9 november 2010 is gestart.

² Deze congestie-inkomsten komen voort uit de prijs die marktpartijen betalen voor het gebruik van schaarse capaciteit in de netwerken van de deelnemende landen als gevolg van grensoverschrijdende handel..

methodiek.³ TenneT heeft, samen met de andere transmissienetbeheerders van de CWE-regio, een nieuwe procedure voor de verdeling van de congestie-inkomsten opgesteld.

6. De indeling van dit besluit is als volgt. Hoofdstuk 3 bevat het wettelijk kader. Het ontvangen voorstel is samengevat in hoofdstuk 4. ACM beschrijft haar beoordeling van de aanvraag in hoofdstuk 5. ACM eindigt dit besluit met het dictum (hoofdstuk 6).

3 Wettelijk kader

7. In dit hoofdstuk beschrijft ACM de bepalingen die gezamenlijk het wettelijk kader vormen voor dit besluit.
8. In artikel 37, zesde lid, aanhef en onder c, van Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG, is het volgende bepaald:

Artikel 37 Taken en bevoegdheden van de regulerende instantie

(...)

6. De regulerende instanties zijn bevoegd voor de vaststelling of de voldoende ruim aan de inwerkingtreding voorafgaande goedkeuring van ten minste de methoden voor het berekenen of vastleggen van de voorwaarden inzake

(...)

c: toegang tot grensoverschrijdende infrastructuur, inclusief de procedures voor de toewijzing van capaciteit en congestiebeheer.

9. Artikel 37, zesde lid, aanhef en onder c, is geïmplementeerd in artikel 5, zesde lid, van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: de E-wet), dat bepaalt dat ACM beslist over de goedkeuring van de door de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet gehanteerde congestiebeheersprocedures voor landsgrensoverschrijdende netten.
10. Op grond van artikel 5, vierde lid, van de E-wet werkt ACM samen met andere nationale energietoezichthouders in Europa onder meer teneinde de nationale markten in de CWE-regio te integreren en samenwerking tussen netbeheerders aan te moedigen.
11. Onderdeel van de procedures voor capaciteitsallocatie en congestiemanagementprocedures zijn de procedures voor de verdeling van de congestie-inkomsten. In Bijlage I bij Verordening (EG) nr. 714/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de

---

³ Zie ook het besluit van 23 april 2014 met kenmerk ACM/DE/2015201838.

voorwaarden voor toegang tot het net voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1228/2003 (hierna: de Verordening) is onder meer het volgende bepaald:

6.

Het gebruik van inkomsten uit congestie

6.1.

Aan een vooraf gespecificeerd tijdsbestek gekoppelde congestiebeheerprocedures leveren alleen inkomsten op wanneer er voor dat tijdsbestek congestie ontstaat, behalve in het geval van nieuwe interconnectoren, die een vrijstelling krachtens artikel 7 van Verordening (EG) nr. 1228/03 of artikel 17 van deze verordening genieten. De procedure voor de verdeling van deze inkomsten wordt ter beoordeling aan de regulerende instanties voorgelegd; deze procedure mag het toewijzingsproces niet beïnvloeden ten gunste van een partij die capaciteit of energie aanvraagt en mag stimulansen voor de beperking van congestie niet ontmoedigen.

6.3.

De inkomsten uit congestie worden onder de betrokken transmissiesysteembeheerders verdeeld overeenkomstig criteria die zijn overeengekomen tussen de betrokken transmissiesysteembeheerders en beoordeeld door de respectievelijke regulerende instanties.

4 Voorstel

12. In dit hoofdstuk geeft ACM een samenvatting van het ontvangen voorstel en relevante informatie die ACM naar aanleiding van het voorstel heeft ontvangen.
13. De transmissienetbeheerders van de CWE-regio hebben een gezamenlijk document opgesteld, getiteld "Congestion income allocation under Flow-Based Market Coupling". In het document wordt uiteengezet hoe de congestie-inkomsten worden verdeeld.
14. Voor een beter begrip is het noodzakelijk om eerst de verdeling van de congestie-inkomsten onder de oude marktkoppelingmethodiek, ATC, uit te leggen. ATC hanteert - anders dan flow-based - min of meer vaste transportcapaciteiten op de grenzen. Als er geen tekort aan capaciteit is, zal het prijsverschil nul zijn. Als er onvoldoende capaciteit is, dan ontstaat er een prijsverschil. De congestie-inkomsten zijn gelijk aan het prijsverschil maal de capaciteit tussen de twee landen (in elk uur). Deze inkomsten worden vervolgens evenredig verdeeld over de twee landen. Onder flow-based wordt zoveel mogelijk de oude ATC methode aangehouden, met het verschil dat de beschikbare capaciteit tussen twee landen wordt vervangen door het effect op de fysieke stroom

op de grens als gevolg van de commerciële uitwisselingen. In de volgende randnummers wordt uitgelegd wat deze commerciële uitwisselingen inhouden en wat het effect is op de fysieke stroom.

15. Bij flow-based marktkoppeling wordt het effect van commerciële uitwisselingen tussen landen op de netwerkcomponenten bepaald. Een commerciële uitwisseling tussen twee landen ontstaat als een koper in het ene land op de beurs elektrische energie van een verkoper in een ander land koopt. Netwerkcomponenten zijn bijvoorbeeld hoogspanningslijnen binnen een land of op de grens tussen twee landen. Doordat voor een commerciële uitwisseling van 100 MW tussen bijvoorbeeld Nederland en Duitsland het gehele vermaasde netwerk wordt gebruikt, veroorzaakt het een lagere fysieke belasting op elk van de netwerkcomponenten -die worden beïnvloed door de uitwisseling tussen deze landen- dan 100 MW. Een deel van de fysieke stroom kan bijvoorbeeld ook met een omweg via Frankrijk en België lopen. In het flow-based systeem wordt enkel nog gerekend met de som van alle commerciële uitwisselingen van elk individueel land. Deze zogenaamde netto-posities geven enkel nog weer of een land importeert of exporteert en niet meer over welke grens.
16. Congestie-inkomsten bij flow-based ontstaan als er congestie optreedt op een individueel netwerkcomponent. Als het netwerkcomponent bijvoorbeeld een hoogspanningskabel is, betekent het dat deze component maximaal belast is. Meer commerciële uitwisselingen zijn dan niet mogelijk en er ontstaan prijsverschillen tussen landen. Nadat de uitkomst van de marktkoppeling bekend is kunnen de totale congestie-inkomsten berekend worden door voor elke biedzone de netto-positie te vermenigvuldigen met de prijs van de biedzone en al deze bedragen bij elkaar op te tellen.
17. De verdelingen van deze congestie-inkomsten gebeurt naar rato van de belasting van het netwerk. De netbeheerder van het netwerk dat het meest belast wordt, krijgt meer congestie-inkomsten binnen, zodat deze netbeheerder kan investeren in zijn net. Met flow-based is dit mogelijk doordat het effect van commerciële uitwisselingen (die geld opleveren) op het fysieke netwerk (hetgeen geld kost) berekend kan worden. Bij ATC is dit niet mogelijk en zal een commerciële uitwisseling van 100 MW altijd een fysieke belasting van 100 MW opleveren, hetgeen niet overeenkomt met de werkelijkheid. Hieronder wordt de verdeling uiteengezet.
18. Per landsgrens wordt het totale effect op de fysieke stroom op deze grens bepaald, veroorzaakt door de commerciële uitwisselingen zoals volgt uit de flow-based methodiek. Deze stroom wordt vermenigvuldigd met het prijsverschil tussen de prijzen van de landen aan beide kanten van de grens. Elk land krijgt de helft van de opbrengst per grens. Hierbij wordt nog wel een correctiefactor gebruikt om de opbrengsten van alle landen bij elkaar niet hoger mag zijn dan de in rnr.16 genoemde totale congestie-inkomsten. Bij congestie krijgt TenneT dus opbrengsten uit de grens met België en met Duitsland. Bovenstaande heeft als gevolg dat de inkomsten voor de netbeheerder afhankelijk is van de fysieke belasting van zijn net.

19. Het principe van deze verdeelsleutel neemt zoveel mogelijk het idee van de verdeelsleutel voor het ATC-mechanisme over. Deze verdeelsleutel is ongevoelig voor nominaties van interconnectiecapaciteit voor de lange termijn (jaar- of maandcapaciteit).
20. Aan de verdeelsleutel worden bijkomende voorwaarden toegevoegd:
- De absolute waarden van de stromen op elke interconnectie worden in rekening gebracht aangezien ook stromen die van een duurdere naar een minder dure zone gaan bijdragen tot een efficiënte flow-based marktkoppeling.
  - De kosten voor doorverkopen via het "Use-It-Or-Sell-It" (UIOSI) mechanisme worden van de opbrengsten per grens afgetrokken. Indien deze opbrengsten voor een bepaalde grens niet volstaan, wordt het verschil gecompenseerd via de opbrengsten op de andere grenzen.
  - Er is een uitzondering op bovenstaande methode voor de verdeling van congestie-inkomsten. Van Duitsland naar Frankrijk loopt een stroom via bijvoorbeeld Zwitserland die niet door de CWE landen gaat. Deze externe stroom maalt het prijsverschil tussen Duitsland en Frankrijk levert congestie-inkomsten op. Deze gaan voor de helft naar Frankrijk en Duitsland en voor de helft worden deze verdeeld over alle CWE landen naar rato van hun grensstromen. De gedachte hierachter is dat het totale CWE netwerk deze stroom mogelijk maakt en dus mag meedelen in de congestie-inkomsten.

5 Beoordeling

21. Op basis van de beschrijving en simulaties van de methode voor de verdeling van congestie-inkomsten, constateert ACM geen problemen in de toepassing van de voorgestelde verdeelsleutel. Daarvoor is het volgende van belang.
22. ACM toetst allereerst aan de twee voorwaarden uit artikel 6.1 van Bijlage I bij de Verordening:
- De procedure mag het toewijzingsproces niet beïnvloeden ten gunste van een partij die capaciteit of energie aanvraagt;
  - en mag stimulansen voor de beperking van congestie niet ontmoedigen.
23. Wat betreft het eerste punt ziet ACM niet in hoe het toewijzingsproces beïnvloed kan worden ten gunste van een partij die capaciteit of energie aanvraagt. De veiling staat op zichzelf staat en de opbrengsten worden over lange termijn verzameld. Op jaarbasis wordt er gerapporteerd en de opbrengsten worden gebruikt voor de doelen in de Verordening: investeringen in het netwerk of teruggave via verlaging van de tarieven. Het geld komt op die manier uiteindelijk via tarieven bij de consument.
24. Wat het tweede punt betreft, constateert ACM dat de congestie-inkomsten naar rato van de belasting van het netwerk als gevolg van commerciële uitwisselingen worden verdeeld over de aan flow-based deelnemende netbeheerders. Zie ook rnr 18 voor nadere uitleg. Dit betekent dat de

netwerkbeheerder van wie het netwerk het meest belast wordt, het grootste aandeel in de congestie-inkomsten ontvangt. Hiermee kan deze investeren om de congestie te beperken.

25. ACM constateert echter wel dat in de toewijzingsprocedure alleen rekening wordt gehouden met stromen door grensoverschrijdende netwerkcomponenten. Indien stromen door interne netwerkcomponenten worden meegenomen in de bepaling van de verdeling van de congestie-inkomsten zal dit leiden tot een andere verdeling. Het is ACM onduidelijk wat dit voor effect zal hebben op de hoogte van investeringen of op de allocatie van congestie-inkomsten aan de landen waarin congestie optreedt en als gevolg daarvan de beschikbare middelen om te investeren en die congestie op te lossen. Indien een nieuwe versie van de procedure voor de verdeling van de congestie-inkomsten wordt ingediend, verwacht ACM een analyse op dit punt (zie ook rnr 28).
26. Op grond van het bovenstaande ziet ACM geen strijdigheid met artikel 6.1 van Bijlage I bij de Verordening. ACM ziet ook geen strijdigheid met artikel 6.3 van Bijlage I bij de Verordening. Het voorstel is een gezamenlijk voorstel van de CWE-transmissienetbeheerders. Dit geeft aan dat de procedure voor de verdeling van de congestie-inkomsten is vastgesteld overeenkomstig criteria die zijn overeengekomen tussen de betrokken transmissienetbeheerders.
27. De door de transmissienetbeheerders voorgestelde methode voor verdeling van de congestie-inkomsten is in overleg met de toezichthouders van de CWE-regio als principe aanvaard. In het door de toezichthouders van de CWE-regio opgestelde Common Paper is wel de voorwaarde⁴ opgenomen dat de verdeling moet worden gemonitord. Een bijkomende voorwaarde is dat de mogelijkheid bestaat om de methode te herzien en dat op vraag van de CWE-toezichthouders een nieuw voorstel wordt ingediend door de transmissienetbeheerders. ACM vraagt TenneT hier actief aan bij te dragen.
28. ACM merkt bovendien op dat, niet later dan twaalf maanden na de inwerkingtreding van de 'Commission Regulation establishing a Guideline on Capacity Allocation and Congestion Management', alle Europese transmissienetbeheerders een voorstel van methode zullen moeten ontwikkelen voor het verdelen van congestie-inkomsten. ACM vraagt TenneT na overleg met de toezichthouders, om samen met de andere transmissienetbeheerders in de CWE-regio, de impact van dit nieuwe voorstel op de verdeelsleutel te analyseren.

---

⁴ Zie onder 9.9 van het Common Paper, op p. 73/74 van het besluit van 23 april 2014 met kenmerk ACM/DE/2015201838.

6 Dictum

29. Gelet op het voorgaande en op grond van artikel 5, zesde lid, van de Elektriciteitswet 1998 keurt de Autoriteit Consument en Markt de procedures voor de verdeling van de congestie-inkomsten, als onderdeel van de congestiebeheersprocedures zoals voorgelegd door TenneT TSO B.V., goed.
30. Van dit besluit wordt mededeling gedaan in de Staatscourant. Voorts publiceert de Autoriteit Consument en Markt dit besluit op de internetpagina van de Autoriteit Consument en Markt.
31. Dit besluit treedt in werking op de dag na bekendmaking in de Staatscourant.

Den Haag,

Datum: 24 augustus 2015

Autoriteit Consument en Markt
namens deze,

w.g.
mr. L.A.G. Moelker
Teammanager Directie Energie

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij ACM, Directie Juridische Zaken, Postbus 16326, 2500 BH Den Haag. In dit bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wetbestuursrecht, ACM verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de administratieve rechter.